

HVAD OPTAGER FORSKEREN?

Den ensomme forsker i elfenbenstårnet
hører fortiden til. I dag skal forskerens
viden ud i verden til dem, den berører.
Men hvad berører forskeren?
Asterisk stiller i hvert nummer
spørgsmålet til en forsker – denne gang
til læseforsker **Jan Mejdning**.

»DANSKE ELEVER HAR RYKKET SIG I MIN TID«

Bliver eleverne bedre til at læse og skrive med flere dansktimer i skolen? Ikke nødvendigvis, lyder meldingen fra læseforsker JAN MEJDING, der er en af eksperterne bag en omfattende læseundersøgelse, som er blevet hvirvlet ind i en politisk mediestorm.

Det, der rykker, er kvalitet i undervisningen snarere end kvantitet, mener Mejdning.

Fortalt til VIBE MIDDELBOE

PIRLS OG POLITIK

Her på det sidste har mine kolleger og jeg været optaget af at formidle resultaterne af den seneste internationale læseundersøgelse PIRLS (*Progress in International Reading Literacy Study, red.*). Undersøgelsen viser blandt andet, at de danske 4. klasselever nu er på en delt femteplads i verden, når det gælder læsning.

Den blev offentliggjort på et pressemøde før jul, og vi blev straks kimet ned af journalister, som ville høre mere om de gode resultater. Men allerede senere den dag, vi havde offentliggjort den glædelige nyhed, blev en af vores konklusioner modsagt af Ministeriet for Børn og Undervisning i en pressemeddelelse. PIRLS-undersøgelsen viste nemlig, at flere timer i modersmålet ikke i sig selv fører til bedre læsere. Ud af de fire lande, som scorer bedre end os, har tre af dem færre timer i deres hovedsprog end os. Og det harmonerer

jo ikke med regeringens udspil til en folkeskolereform, hvor man vil give eleverne flere timer om ugen.

Det ærgrer mig selvfølgelig, at ministeren direkte undsiger en af vores konklusioner. Især fordi vi har haft et rigtig godt samarbejde med ministeriet undervejs i PIRLS-projektet. Vi har jævnligt holdt møder med dem, så de var udmærket klar over, hvad undersøgelsen viste. Det kom desværre til at fremstå som påstand mod påstand og ikke som formidling af et forskningsresultat. Derfor er jeg glad for, at Folketingets Udvalg for Børn og Undervisning og Danmarks Lærerforening nu – bl.a. med vores undersøgelse i hånden – vil nuancere diskussionen om den endelige skolereform.

Jeg vil gerne opfordre til, at vi fokuserer på indholdet af de allerede eksisterende timer i stedet for blot at føje flere til. Allerede for over tyve år siden var jeg involveret i et forsøg med flere timer til danskundervisningen: *Tid til dansk*. Her blev det også vist, at timer i sig selv ikke havde nogen effekt – det var indholdet i timerne, der var afgørende for elevernes fremskridt. Jeg glæder mig derfor også over, at børne- og undervisningsminister Christine Antorini har været i medierne og sige, at flere timer ikke gør det alene – det skal være bedre timer.

VÆR STOLT AF EN FEMTEPLADS

Midt i den mediestorm og politiske debat, som PIRLS-undersøgelsen er blevet en del af, glæder jeg mig over resultaterne af den. De danske skolebørn har rykket sig gevaldigt i den tid, jeg har forsket i læsning. Siden 90'erne hvor den første internationale læseundersøgelse, Danmark var med i, viste, at de danske 3. klasselever ikke læste bedre end jævnaldrende børn i Trinidad og Tobago, har der været et stort politisk fokus på, hvor gode – eller dårlige – danske børn var til at læse. Og der er blevet forsket i, hvad årsagerne kunne være til, at Danmark lå så langt nede på listen. Det har været et langt, sejt træk, fordi både seminarielærere og skolens lærere har skullet fokusere på læsepædagogikken, men nu begynder vi at høste gevinsterne.

Jeg synes, at lærerne har grund til at være stolte. Jeg ser femtepladsen som et håndfast bevis på, hvad aktørerne på området kan opnå, når de arbejder sammen. Når det er sagt, har vi stadig en opgave med at få de svageste læsere med. Vi har stadig lidt for mange, der halter bagefter, og vores bedste elever

JESPER BUCH RAIS

BOGEN
 Læsning er helt centralt for Jan Mejdning. For nogle år siden gav hans kone ham en afrikansk skulptur af en kvinde, der læser en bog.

kan godt blive endnu bedre. Jeg håber, at den skolereform, som forhandles i øjeblikket, kan være med til det – fx via lektiehjælp og efteruddannelse af lærerne, så de bliver endnu bedre til at undervise i læsning. Forskning har i øvrigt vist, at det – ud over undervisningen – blandt andet er opbakningen i hjemmet, der har indflydelse på, hvor god et barn bliver til at læse, så det er også nødvendigt med et tæt samarbejde med forældrene.

LIVSLANG INTERESSE FOR LÆSEPÆDAGOGIK

Jeg har fulgt udviklingen i børns læsning i mange år. Det var faktisk lidt af et tilfælde, at jeg blev inddraget i den første internationale læseundersøgelse, som Danmark deltog i. Det var i 1991, og jeg var lige blevet ansat som kandidatstipendiat på det, der dengang hed Danmarks Pædagogiske Institut. Lederen Mogens Jansen var en internationalt kendt læseforsker. Han skulle stå for den danske del af undersøgelsen, men han havde ikke så

meget tid på grund af sine ledelsesopgaver, så jeg blev kastet ud i undersøgelsen.

Helt tilfældigt var det nok alligevel ikke. Min interesse for børns læsning opstod allerede, da jeg som nyuddannet skolelærer som 22-årig blev sat til at undervise en 1. klasse på Hedegårdsskolen i Ballerup. Her oplevede jeg – som så mange andre – det, man kalder praksischocket. Jeg var blevet undervist af universitetsuddannede cand.mag.er på seminarier, som vidste en masse spændende om litteraturhistorie, men jeg havde ikke lært at lære børn at læse. Jeg syntes, det var en interessant – men også stor – udfordring, og jeg begyndte derfor at sætte mig ind i læsepædagogik og eksperimenterede med det. Det var nogle rigtig søde børn, og jeg fik også skabt et godt samarbejde med forældrene.

Da jeg senere fik arbejde på først en specialskole for adfærdsvanskelige børn og derefter på en skole for børn med generelle indlæringsvanskeligheder, blev min interesse for de svageste læsere skærpet. På et tidspunkt blev jeg også efteruddannet til skolebibliotekar og senere til cand.pæd.psyk., hvorefter jeg i nogle år arbejdede som skolepsykolog med børn, der havde læseproblemer.

Man kan sige, at alt, hvad jeg foretog mig, havde med børns læsning at gøre. Men det var først, da jeg blev ansat på Danmarks Pædagogiske Institut, at jeg for alvor fik mulighed for at dykke ned i læseforskningen på fuld tid. Det er jo efterhånden mange år siden, og jeg brænder stadig for at få de danske børn til at læse så godt som muligt. Regeringen ønsker jo det samme, og det er derfor mit håb, at vi gennem dialog mellem aktørerne på området kan nærme os det fælles mål. ■

LÆS MERE:

Mejdning, Jan og Louise Rønberg: *PIRLS 2011 – En international undersøgelse om læsekompetence i 4. klasse*. Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU), Aarhus Universitet, 2013.

JAN MEJDNING

Seniorforsker ved Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU), Aarhus Universitet og leder af den danske del af undersøgelsen PIRLS 2011. Jan Mejdning har i mere end to årtier forsket i børns læsning.